

Møde i miljø- og klimaudvalget den 20. november 2024

Præsentationer på jordforureningsområdet

Orienteringssag

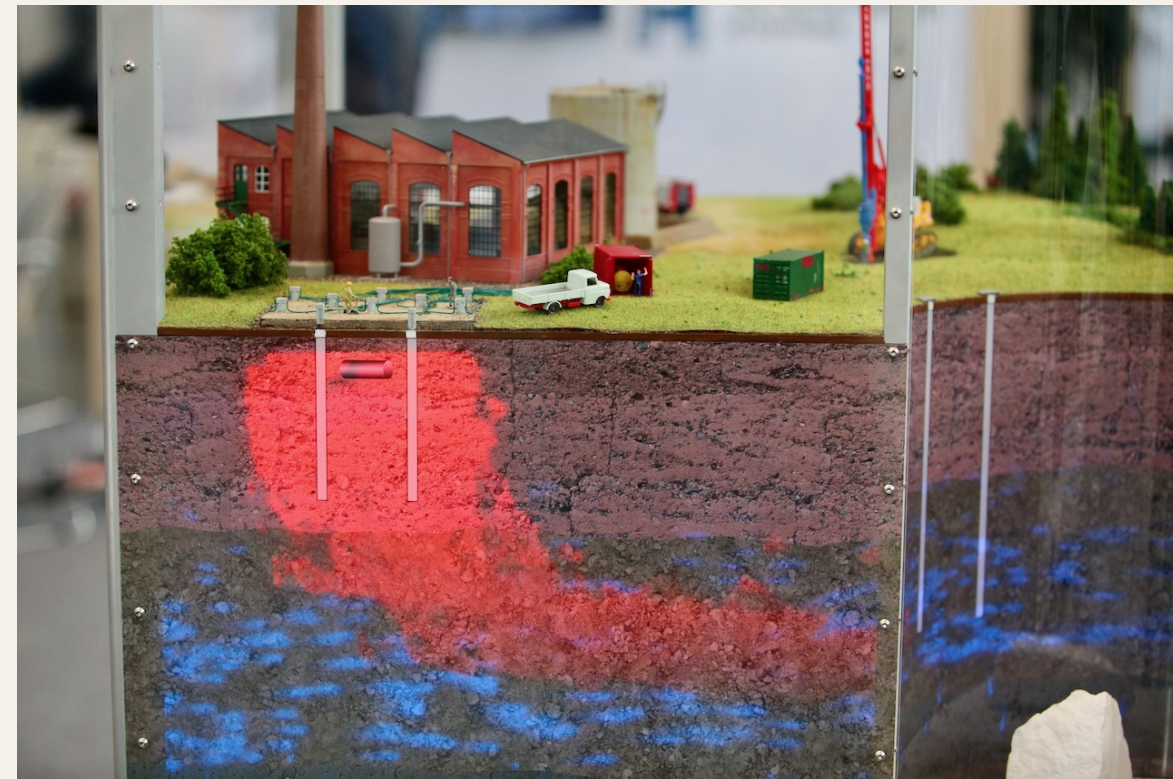
Status på jordplanen "Vejen til ren jord og rent vand II"

Regionens ansvar

At opspore, kortlægge, undersøge og oprense forurening for at beskytte:

- grundvand, der bruges til drikkevand
- borgernes sundhed i boliger, børneinstitutioner og offentlige legepladser
- vandmiljø i søer, vandløb og langs kyster (overfladevand)

Ikke al jordforurening skal fjernes; kun den del, der udgør en risiko

Jordplanen

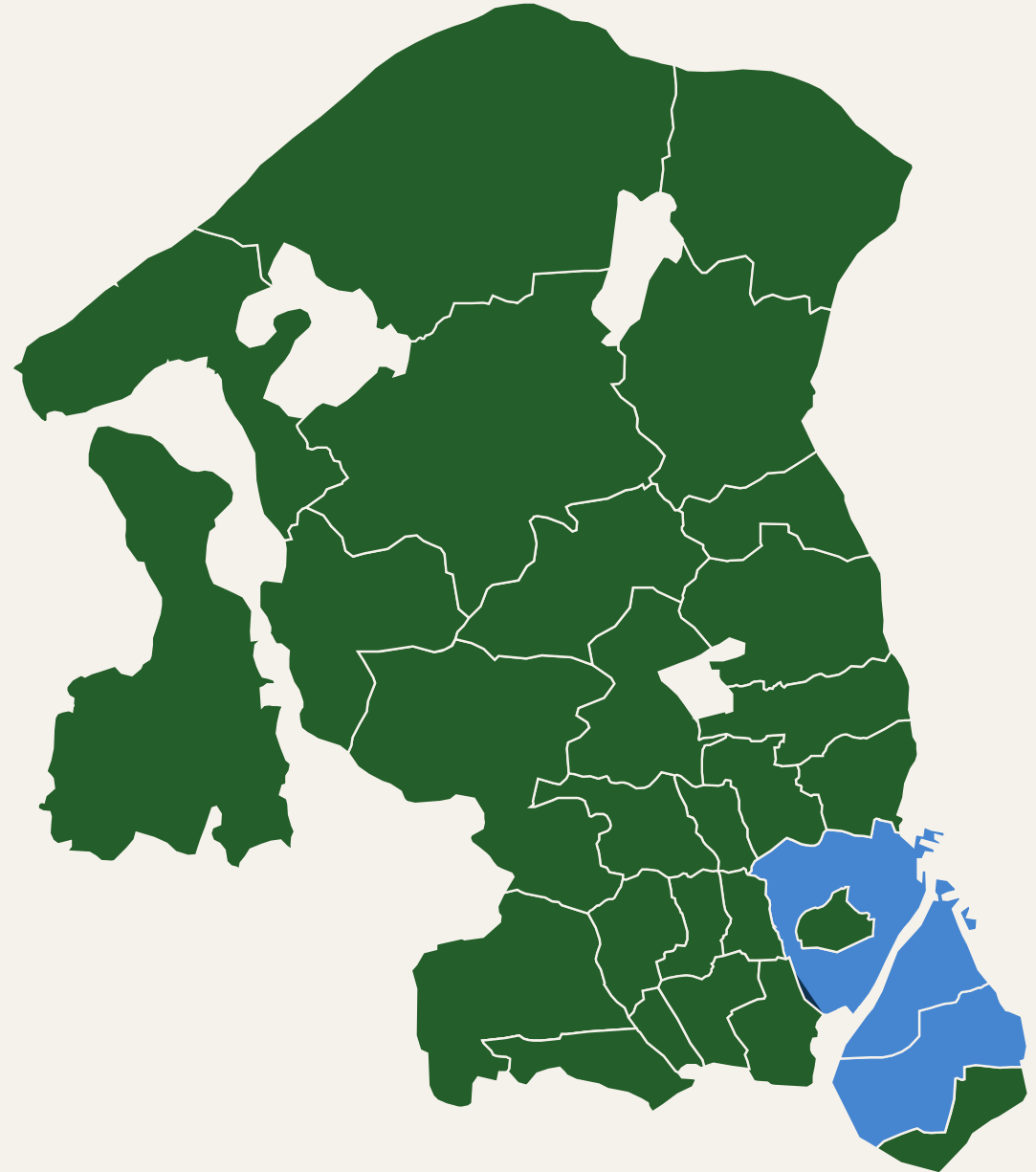
- 85 % af grundvandet skal være sikret inden 2030
- Fokus på klorerede opløsningsmidler og andre kritiske stoffer
- Samarbejde med kommuner og vandforsyninger
- Teknologiuudvikling og innovation

Status på kortlægning af muligt forurenede grunde

Historiske oplysninger

- 26 kommuner er færdige (grønne)
- 2 kommuner er i gang (blå)
  - Tårnby Kommune næsten færdig
  - Københavns Kommune i gang

Undersøgelser og oprensning

Trinene i den offentlige indsats →

Forureningen går videre til næste trin, hvis der er risiko for grundvand, sundhed eller vandmiljø

Grundvandsområder

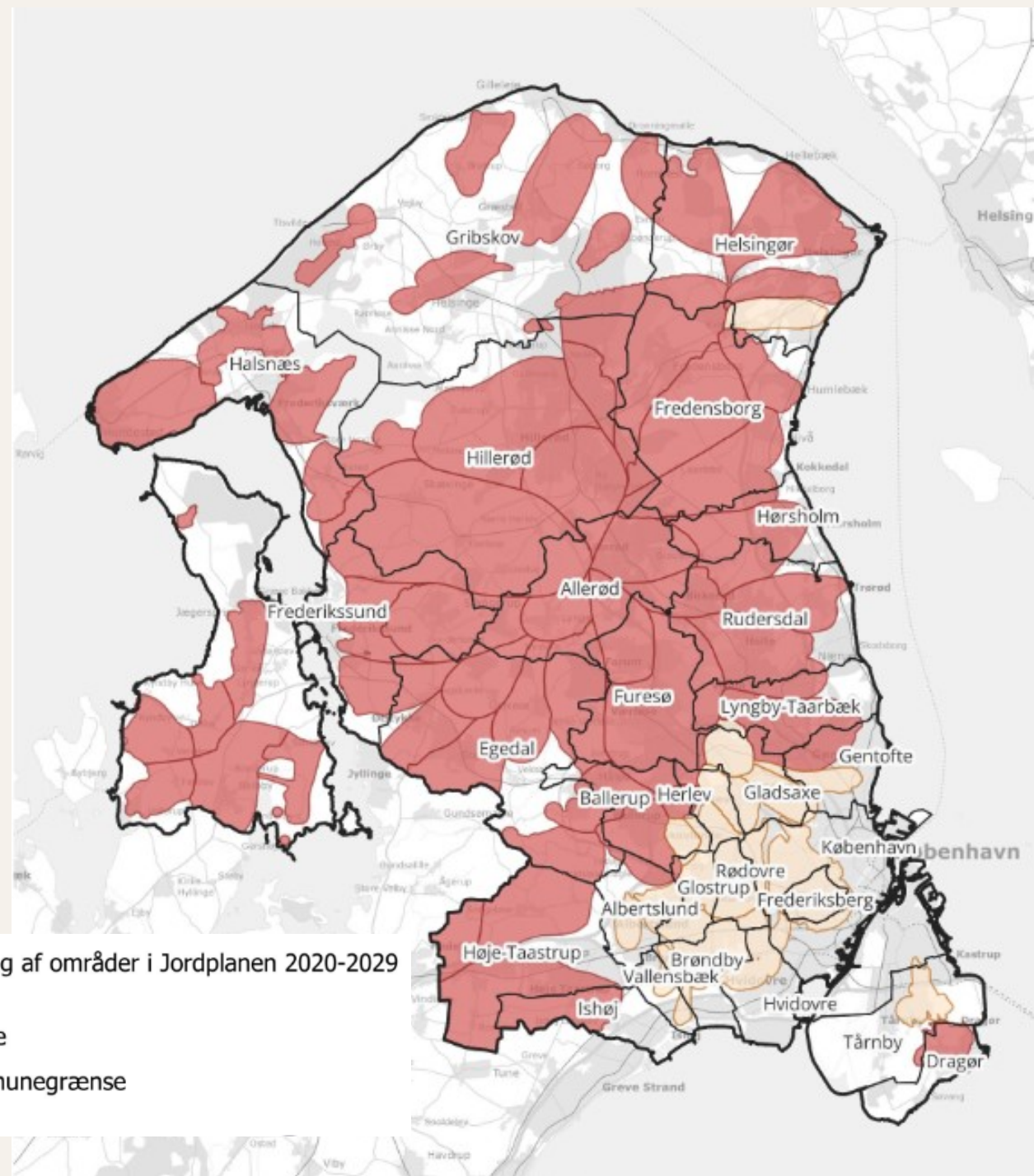
- 54 grundvandsområder
- Fokus på klorerede opløsningsmidler
- Undersøgelser og oprensninger

Prioritering af områder i Jordplanen 2020-2029

■ 85 %

■ Øvrige

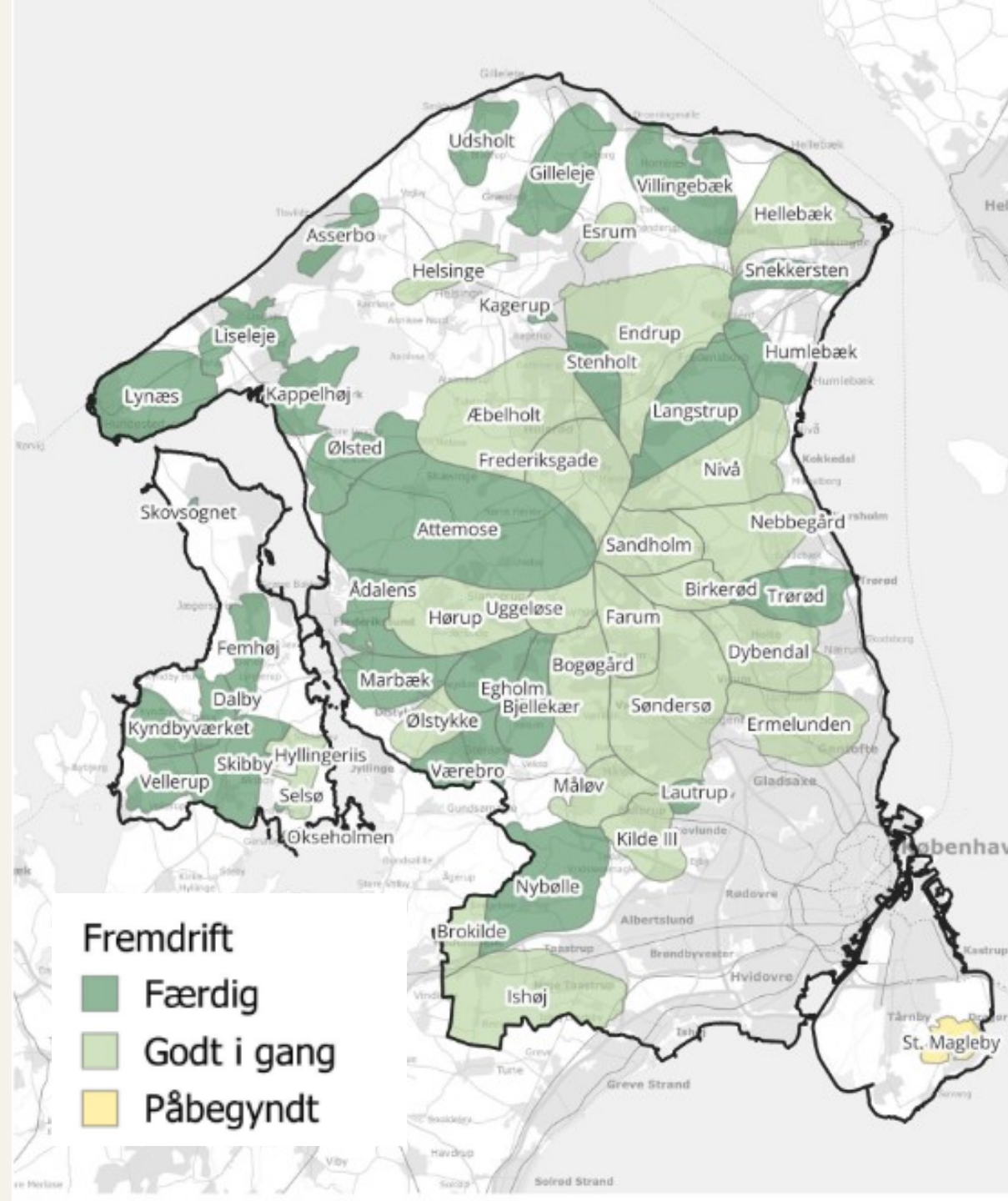
□ Kommunegrænse

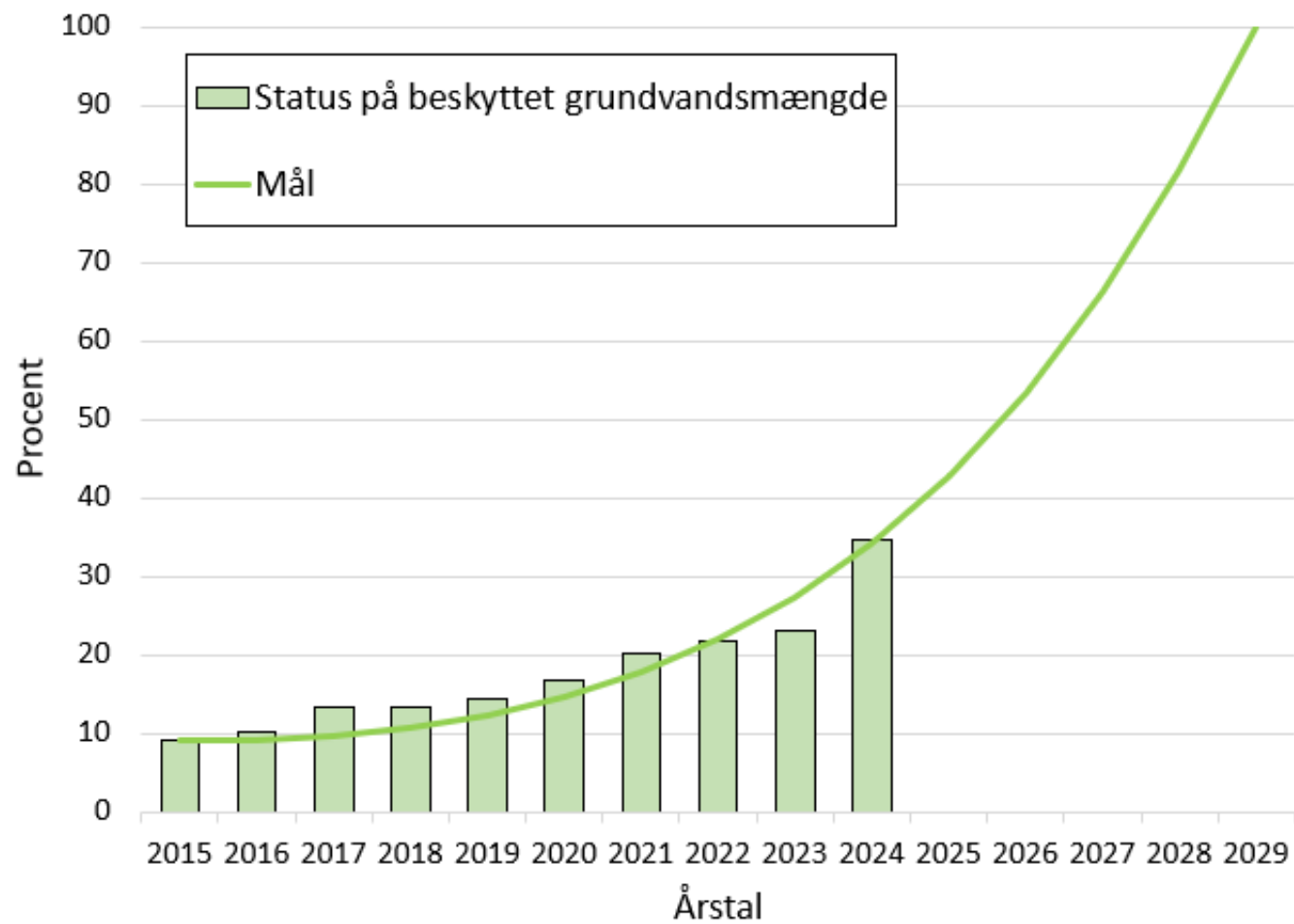
Fremdrift på grundvandsindsatsen

54 grundvandsområder

- 29 færdige områder (mørkegrønne)
- 24 godt i gang områder (lysegrønne)
- 1 påbegyndt område (gult)

Beskyttet grundvand inden for 85 %-områderne

Forstærket pesticidindsats

Indsatsen sker ud fra 4 principper:

- Inden for 85 %-områderne
- Målrettet vandforsyninger med pesticider over grænseværdierne
- Fokus på arealer/grunde/brancher med størst sandsynlighed for at finde pesticidforurening
- Særlig fokus på drikkevandsboring med overskridelse af DMS

Orienteringssag

Regionens indsats mod PFAS

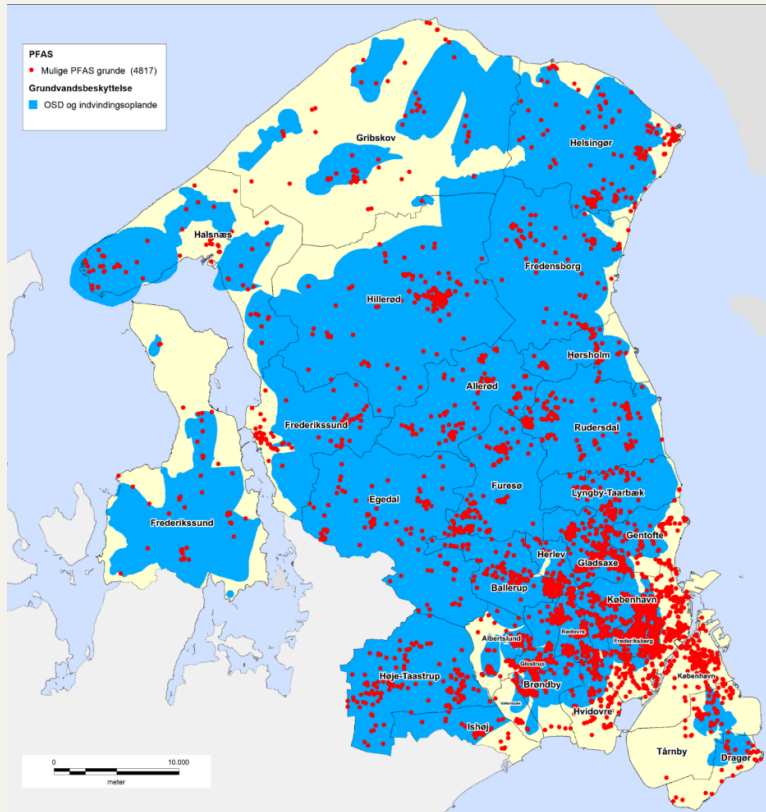
Regionens indsats mod PFAS i jord og grundvand

Model af PFOS-molekyle.
Åbning af PFAS-testcenter, tidligere Korsør Brandskole

1. Kortlægningsindsats bidrager til overblik
2. Undersøgelser og oprensning håndterer også PFAS
3. Øvrige indsatser til håndtering af PFAS
4. Status for indsatsen på brandøvelsespladser og børneinstitutioner
5. Hvad finder vi i jord og grundvand?

Regionens kortlægningsindsats, som (også) bidrager til PFAS-overblik

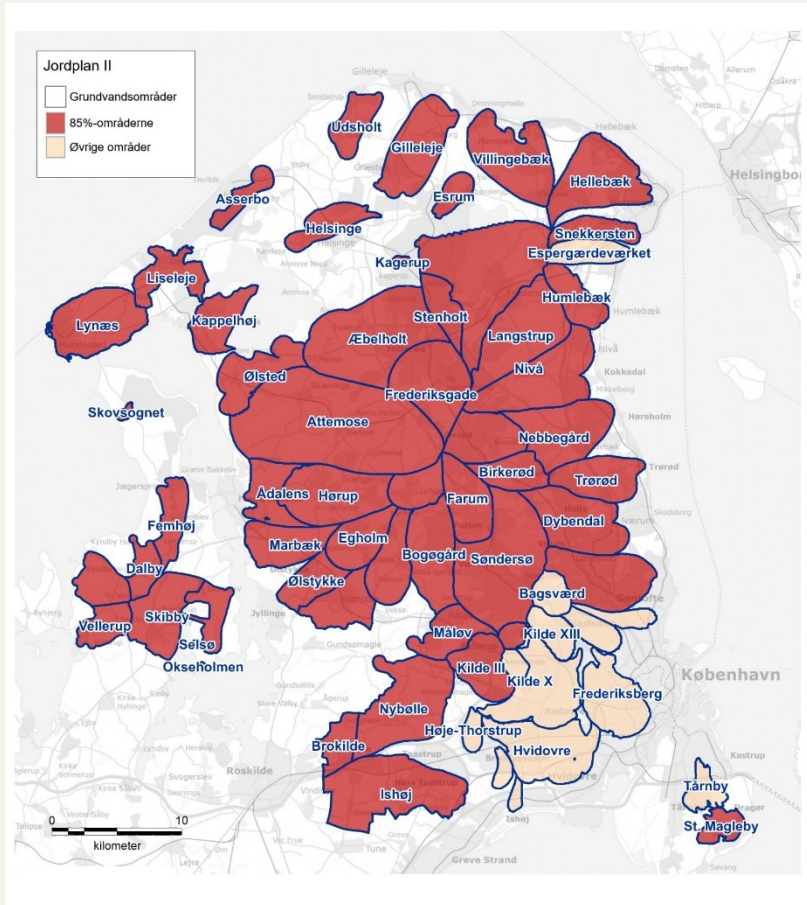
5.000 muligt PFAS-forurenede grunde i
Region Hovedstaden, Maj 2022

Indsats omfatter alle brancher og miljøfremmede stoffer herunder PFAS:

- Kortlægning af mulig forurening i København
- Undersøgelse af boliggrunde ved anmodning fra boligejer
- Overvågning af grundvandsforureninger

Regionens undersøgelser og oprensning bidrager (også) til håndtering af PFAS

Indsats prioriteres på grund af klorerede opløsningsmidler, og PFAS håndteres hvis relevant ved:

- Indledende grundvandsundersøgelser
  - Forurening → afklaring af påbudsmulighed
- Videregående grundvandsundersøgelser
- Oprensning af grundvandsforurening

Hvis undersøgelsen viser, at det udelukkende er PFAS, der udgør en risiko, oprenses PFAS-forureningen

Regionens øvrige indsatser til håndtering af PFAS

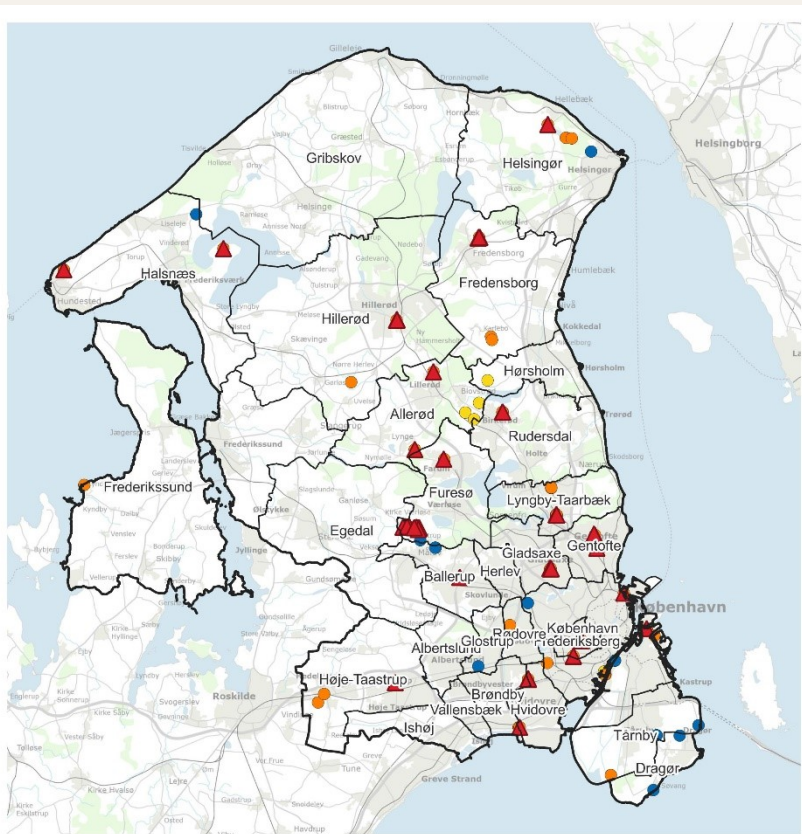
Regionen undersøger og oprenser udelukkende på grund af PFAS ved forurening på:

- brandøvelsespladser
- børneinstitutioner
- andre særligt PFAS-forurenende brancher
- opsporing af forureningskilder ved fund af PFAS over grænseværdi i indvindingsboring (Tunhøj-samarbejdet)
- udviklingsaktiviteter

Statens handlingsplan for PFAS, herunder 100 mio. kr. til regionernes oprensning

PFAS brancher
Brandøvelsespladser
Brancher relateret til brand fx brandstation (07.03.2024)
Losse- og fyldpladser
Forkromningsindustri
Træ- og møbelindustri
Kemisk industri
Jern- og metalvareindustri
Tæppeindustri
Malingsindustri
Gummi- og plastindustri
Tekstil- og læderindustri
Pap- og papirindustri
Renserier
Elektronikvirksomheder
Trykkerier
Betonvarefabrikker
Vaskehaller

Status for indsatsen på brandøvelsespladser og børneinstitutioner

Oversigt over brandøvelsespladser (november 2024)

Igangværende undersøgelser

▲ Undersøgelser i gang

Regionens afklaring af lokaliteten

● Regionen undersøger ikke brandøvelsespladsen

● Oplysninger indsamles om brandøvelsespladsen

● Regionen forventer at undersøge brandøvelsespladsen

Brandøvelsespladser:

- 33 indledende undersøgelser gennemført
  - 3 er fortsat i gang
  - 12 viser ingen risiko
  - 18 skal undersøges yderligere (påbud skal afklares på 11 af disse)
- 2 indsamles der historiske oplysninger
- 11 er pt. ikke relevante

Børneinstitutioner:

- 9 undersøgelser er gennemført (én forurennet)
- 14 undersøgelser i gang i København

Resultater af sum 4 PFAS

Signaturforklaring

Sum 4 PFAS - Grundvand

grvPFAS_Sum4_Seneste [6399]

0,000 - 0,000 [≈2358]

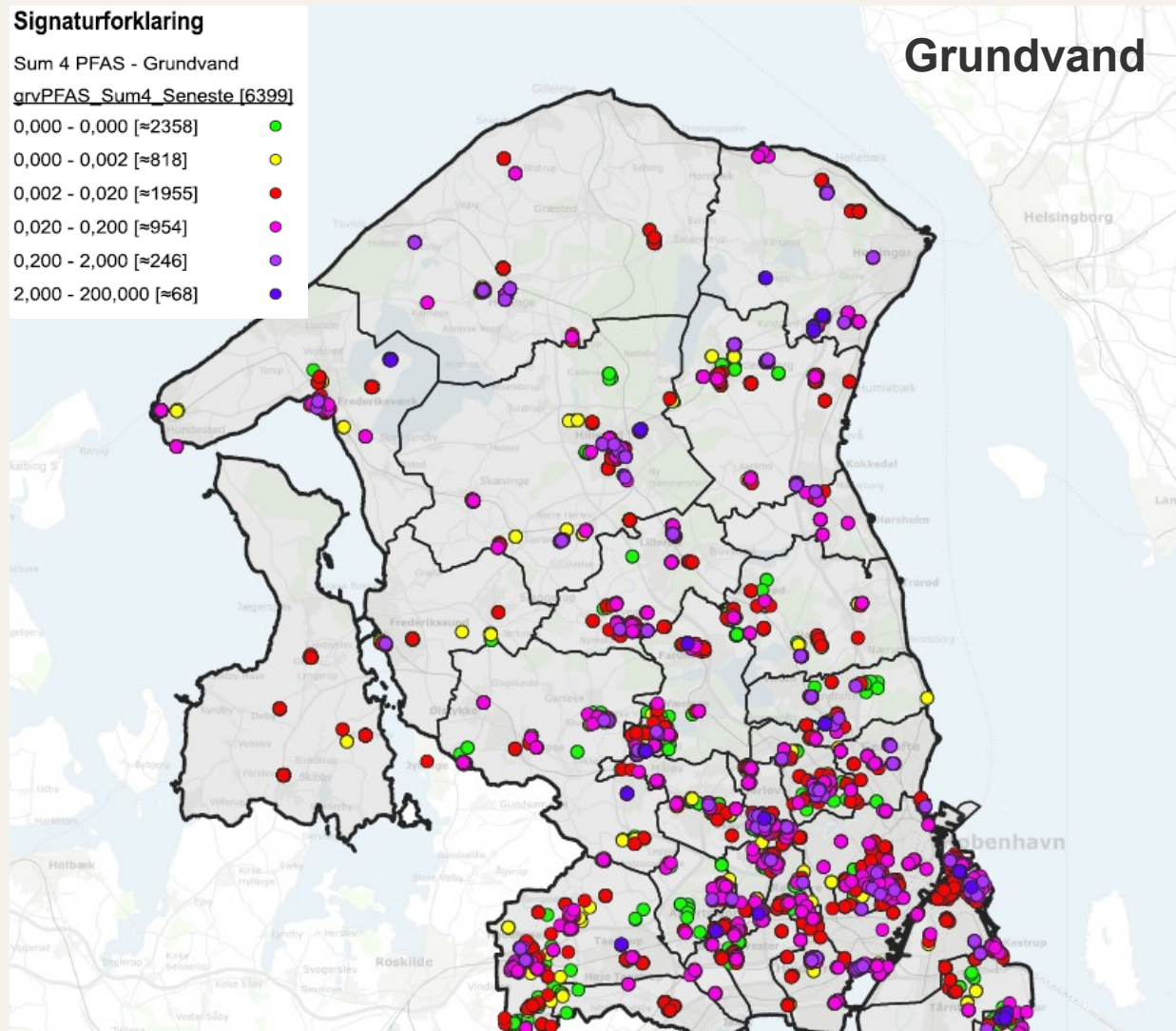
0,000 - 0,002 [≈818]

0,002 - 0,020 [≈1955]

0,020 - 0,200 [≈954]

0,200 - 2,000 [≈246]

2,000 - 200,000 [≈68]

Grundvand

Ca. 74 % af 860 grunde overskrider grænseværdi
Ca. 38 % overskrider grænseværdi med > faktor 10
Ca. 11 % overskrider grænseværdi med > faktor 100
Ca. 2 % overskrider grænseværdi med > faktor 1000

✓ jrdPFAS_Sum4_Seneste

✓ 0,000 - 0,000

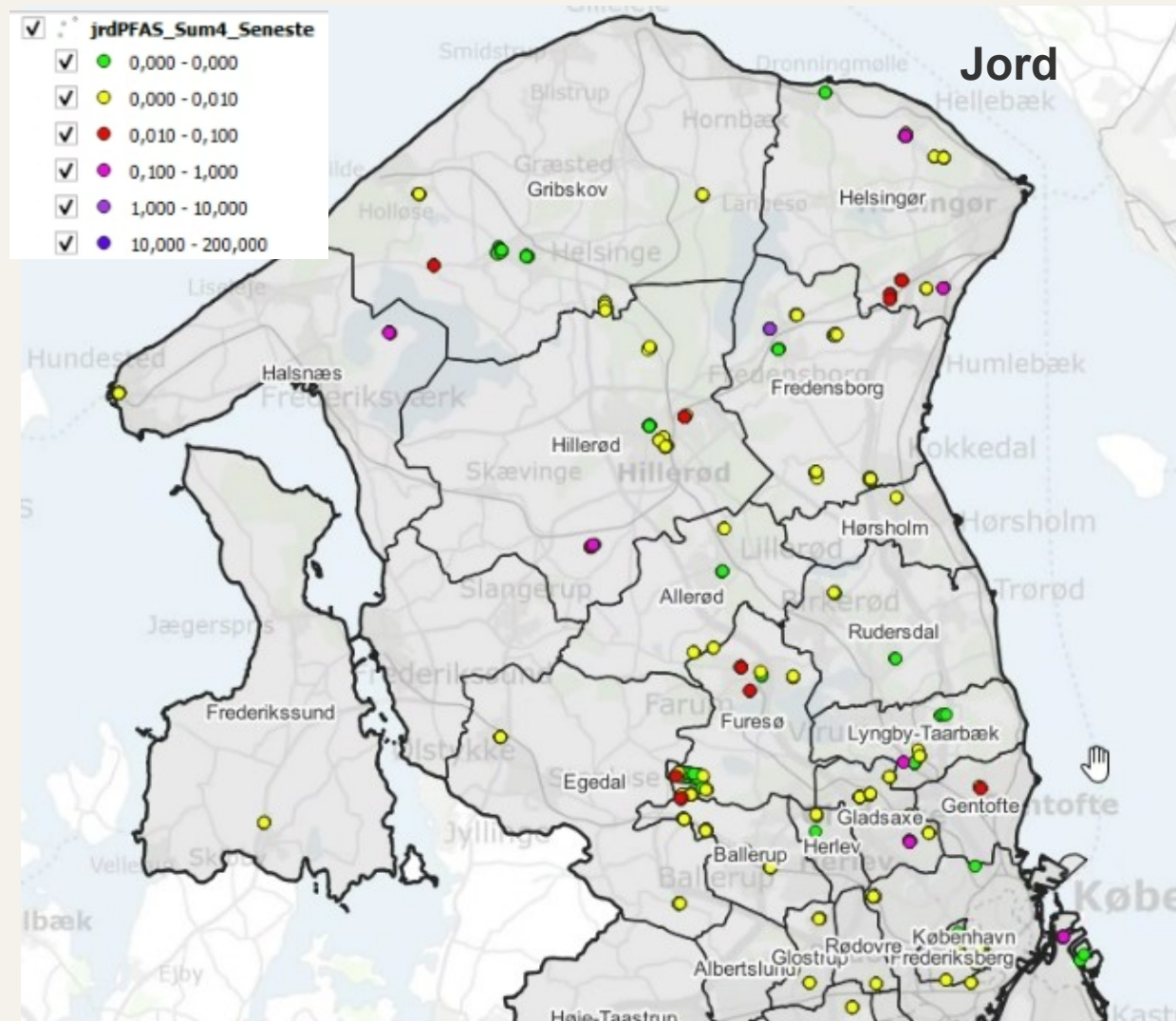
✓ 0,000 - 0,010

✓ 0,010 - 0,100

✓ 0,100 - 1,000

✓ 1,000 - 10,000

✓ 10,000 - 200,000

Jord

På 20 af 116 grunde er påvist overskridelser af grænseværdi for PFAS i jorden
På yderligere 75 grunde er fundet spor af PFAS i jorden

Beslutningssag

Indsatsplan for jordforurening 2025

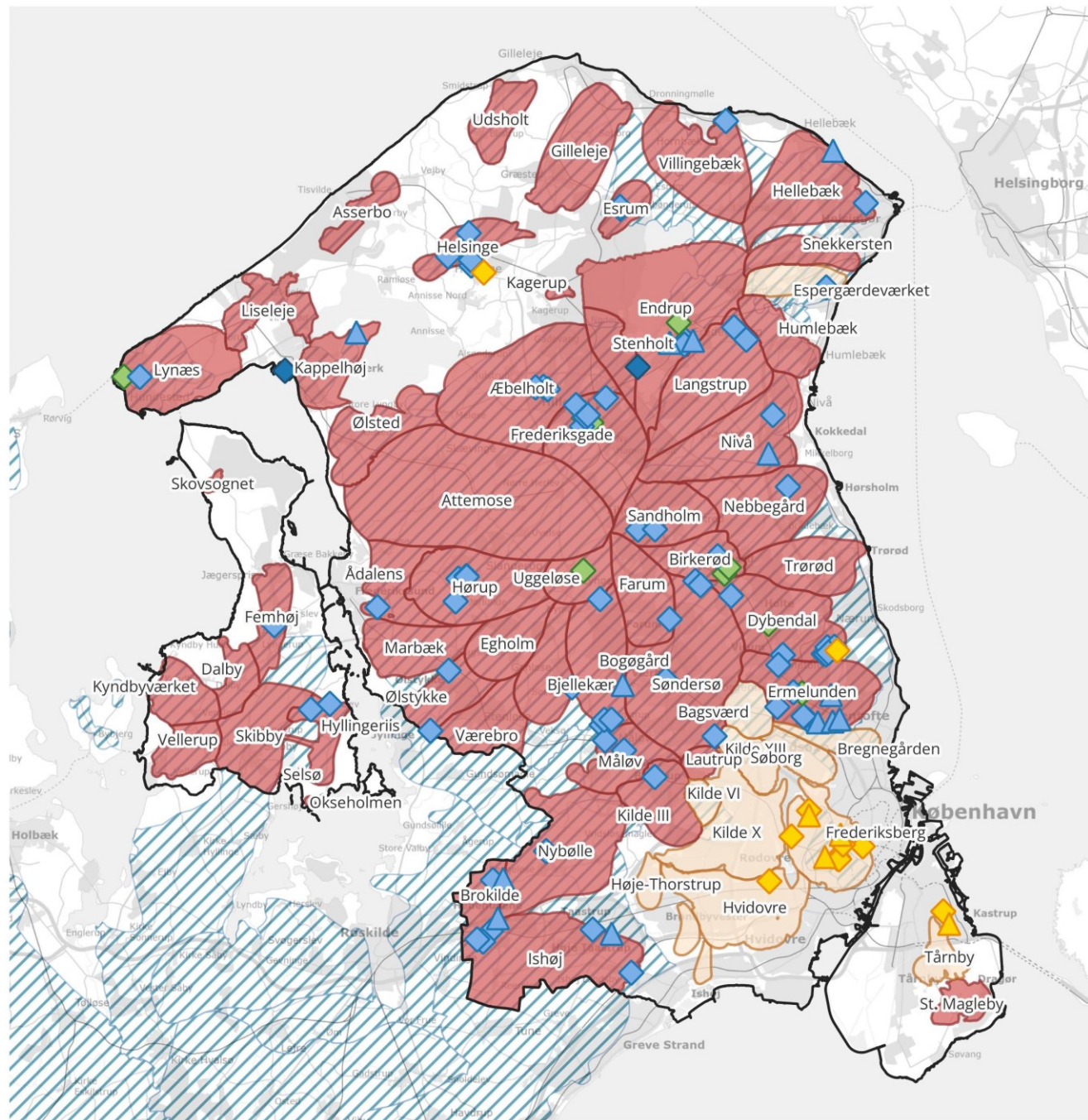
Udkast til Indsatsplan for jordforurening 2025

Prioriteringen følger rammerne i Jordplanen:

- Grundvand i 85 %-områderne
- Indsats på børneinstitutioner
- Indeluft i boliger

Klorerede opløsningsmidler er styrende for indsatsen

Videregående undersøgelser

Nye undersøgelser

△ Grundvand

 Indeluft

Fortsatte undersøgelser

◆ Grundvand

◆ Grundvand og indeluft

◆ Grundvand, indeluft og børneinst.

 Indeluft

◆ Overfladevand

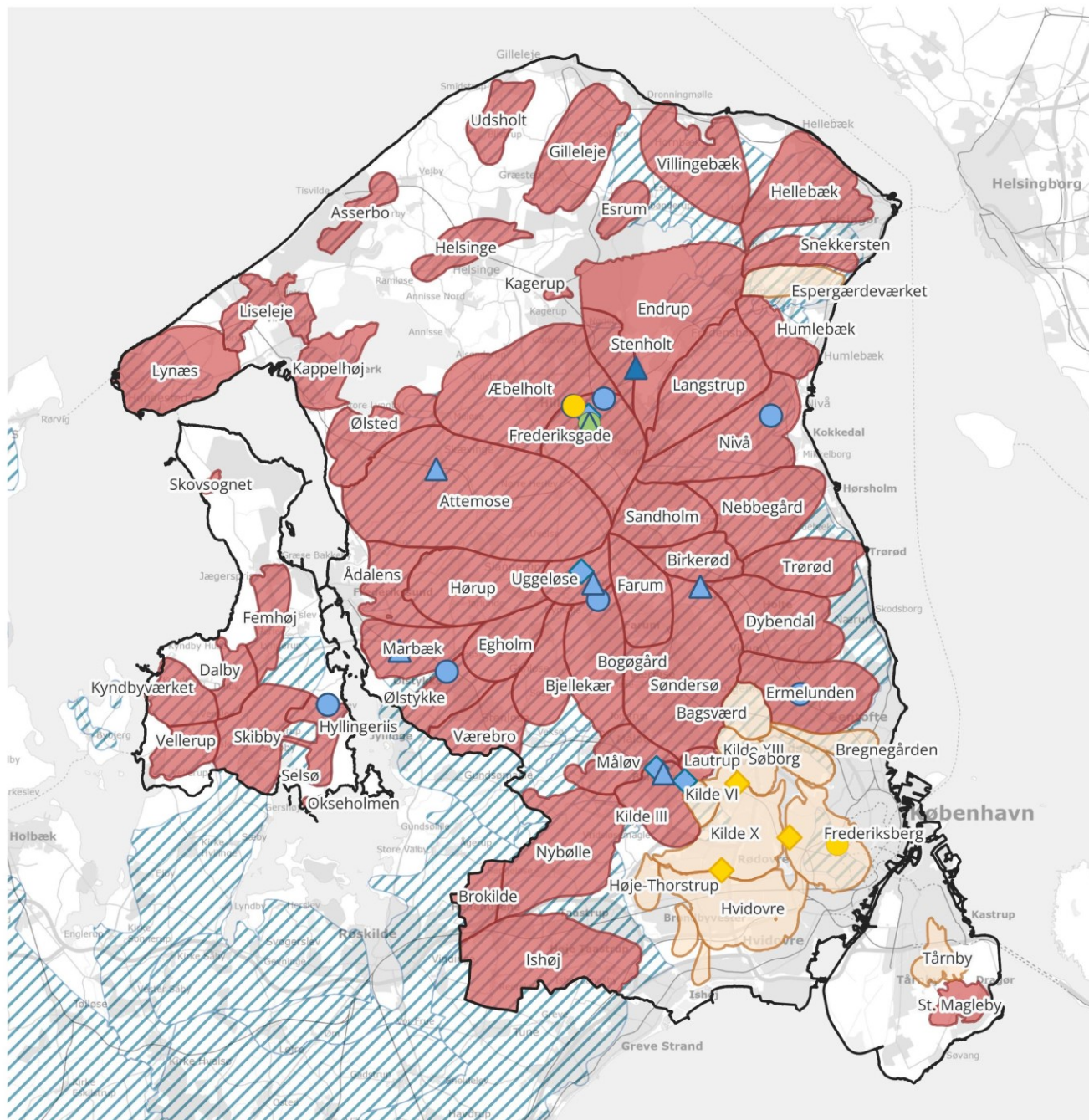
% af samlet drikkevandsindvinding

 85%

Rest

 Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)

 Region Hovedstaden

Oprensninger

Nye oprensninger

- ▲ Grundvand
- ▲ Grundvand og indeluft
- ▲ Overfladevand

Fortsatte oprensninger

- ◆ Grundvand
- ◆ Indeluft

Kommende oprensninger

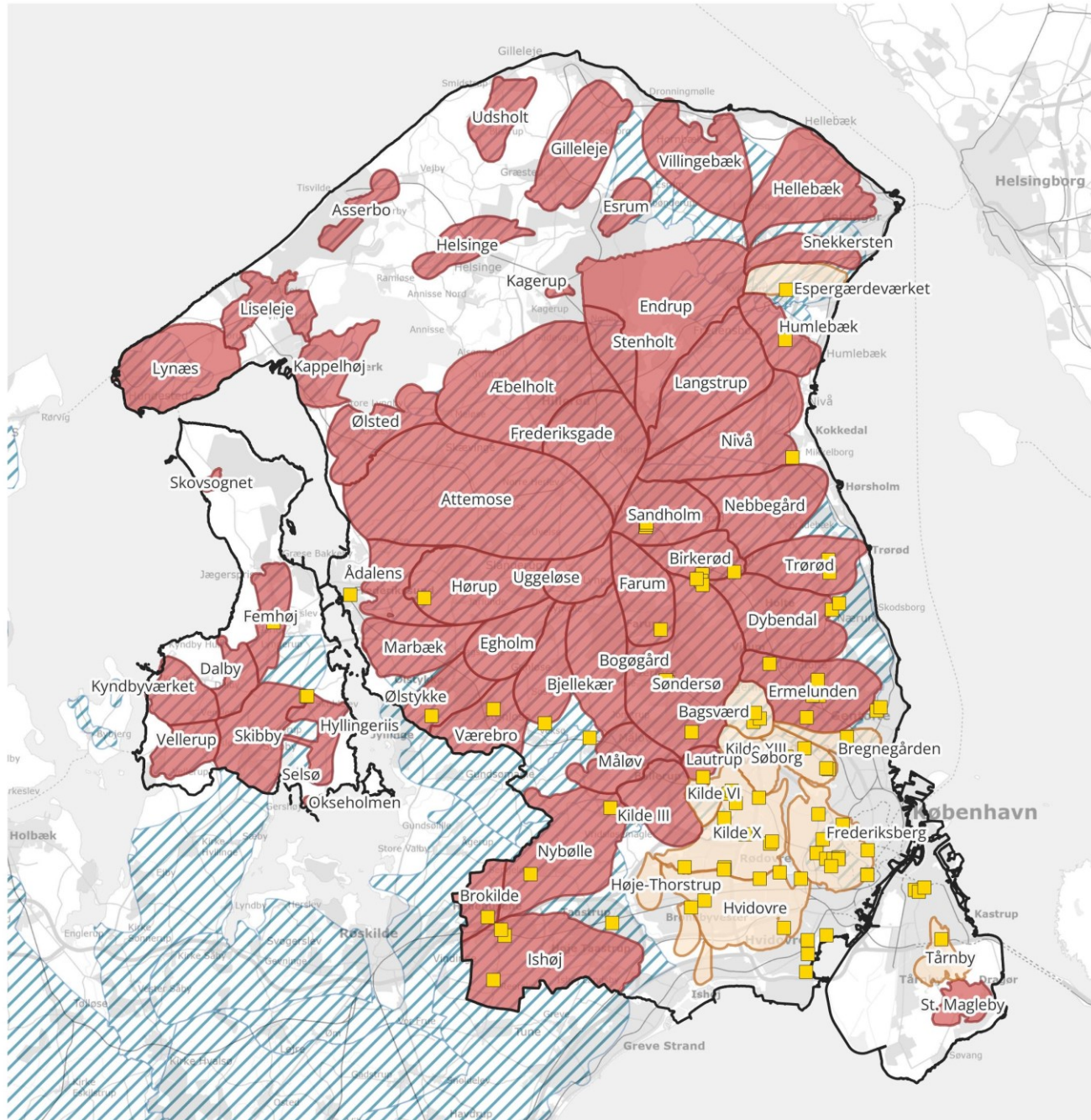
- Grundvand
- Grundvand og indeluft
- Indeluft

% af samlet drikkevandsindvinding

- 85%
- Rest
- ▨ Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)
- Region Hovedstaden

Tekniske driftsanlæg

- Tekniske driftsanlæg
- % af samlet drikkevandsindvinding
- 85%
- Rest
- Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)
- Region Hovedstaden

Den videre proces med Indsatsplan 2025

Dato	Aktivitet
20. nov. 2024	Udkast til Indsatsplan for jordforurening 2025 forelægges miljø- og klimaudvalget
3. dec. 2024	Udkastet behandles i forretningsudvalget
10. dec. 2024	Udkastet behandles af regionsrådet
dec. 2024-feb. 2025	8 ugers offentlig høring, hvor alle kan kommentere på udkastet til indsatsplanen
feb.-maj 2025	Høringssvar behandles af administrationen
21. maj 2025	Høringssvar og forslag til besvarelse forelægges miljø- og klimaudvalget
3. juni 2025	Høringssvar og forslag til besvarelse behandles i forretningsudvalget
17. juni 2025	Høringssvar og forslag til besvarelse behandles i regionsrådet
Hvis godkendelse	Indsatsplanen sendes til Miljøstyrelsen og offentliggøres på hjemmesiden

Orienteringssag

Udviklingsindsatser på miljøområdet

Bæredygtig faneoprensning

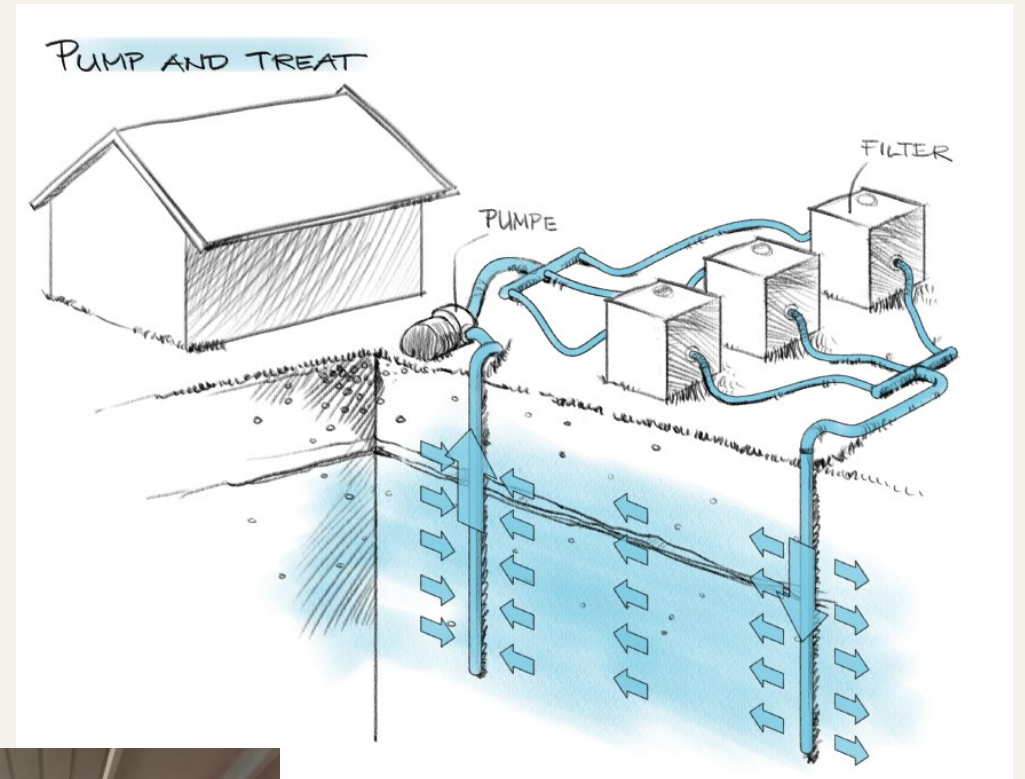
En ambition om at rense vandet i undergrunden som alternativ til at pumpe op og rense på anlæg ("Pump and Treat")

Særlig udfordring med Sjællands geologi

Bevilling i 2019 satte skub i udviklingen

Stort innovationsfondsprojekt

Testtank i Innovationsgaragen

Bæredygtig faneoprensning – hvad har vi lært

Metoderne er mere bæredygtige

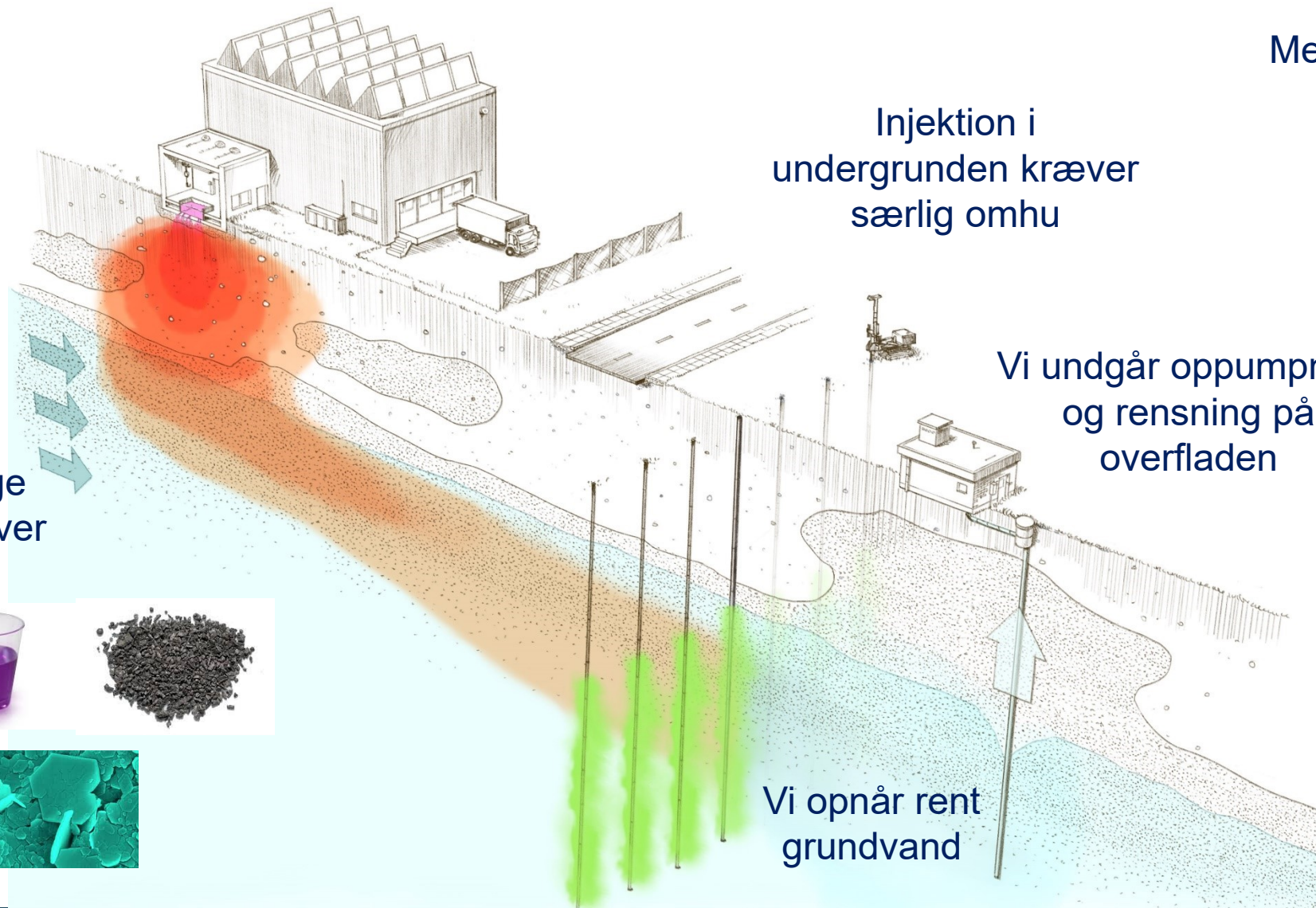
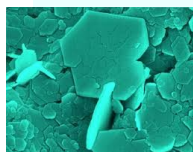
Injektion i
undergrunden kræver
særlig omhu

Vi undgår oppumpning
og rensning på
overfladen

Vi opnår rent
grundvand

Vi er nu færdig
med testfasen,
og to konkrete
oprensninger
er i gang

Der findes mange
reaktanter med hver
deres fordele

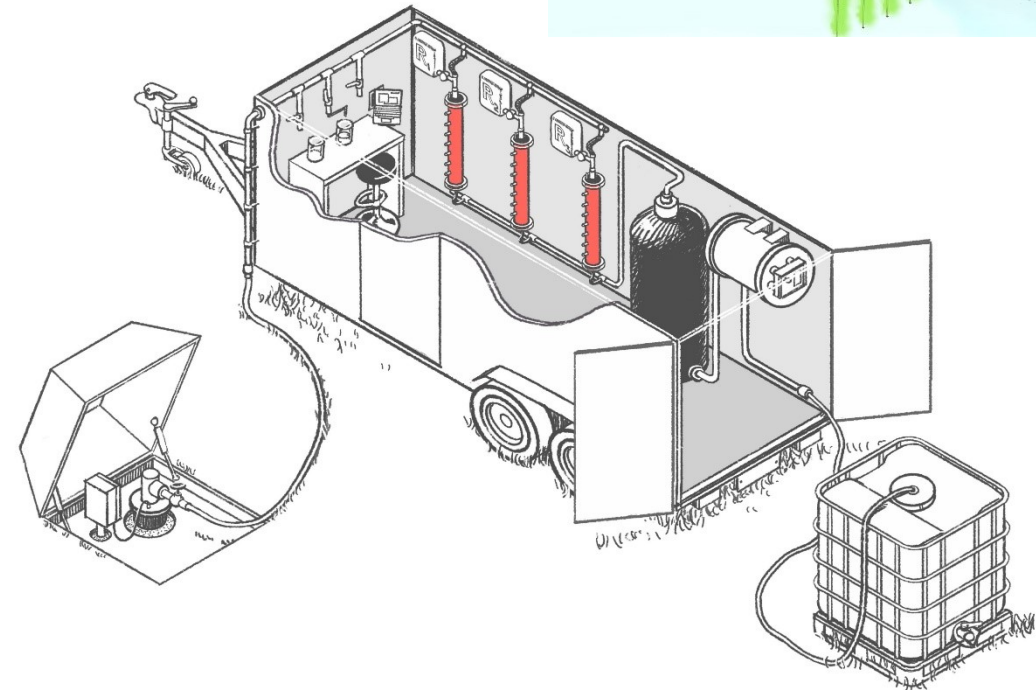
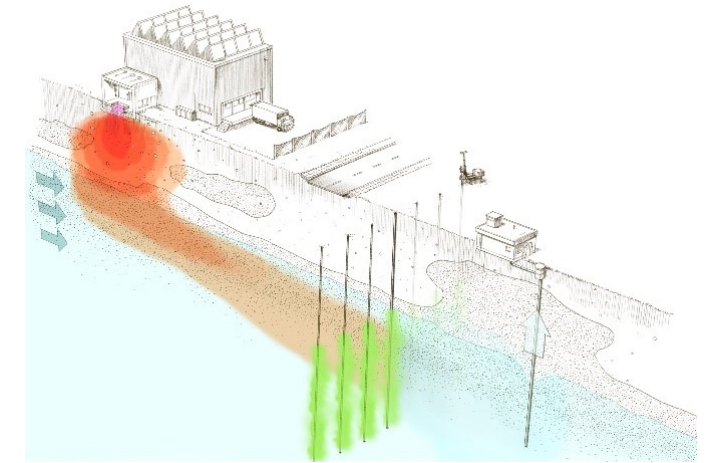

Nyt mobilt laboratorium udvikles med DTU – målrettet faneoprensning

Hver lokalitet kræver unikt afværgegedesign
afhængigt af:

- geologi
- forureningstype
- vandkemi

2 mio. bevilget ifm. budgetaftale

Faneoprensning i grundvandet er ikke altid muligt (eksempel fra Lyngø)

Oprensning af forurenede grundvand i Lyngø

Grundvandet under dele af Lyngø i Allerød Kommune er forurenede. Forureningen udgør en risiko for indvindingen af drikkevand på Lyngø Vandværk. Region Hovedstaden iværksætter derfor en oprensning af det forurenede grundvand, så vandet fortsat kan bruges til drikkevand.

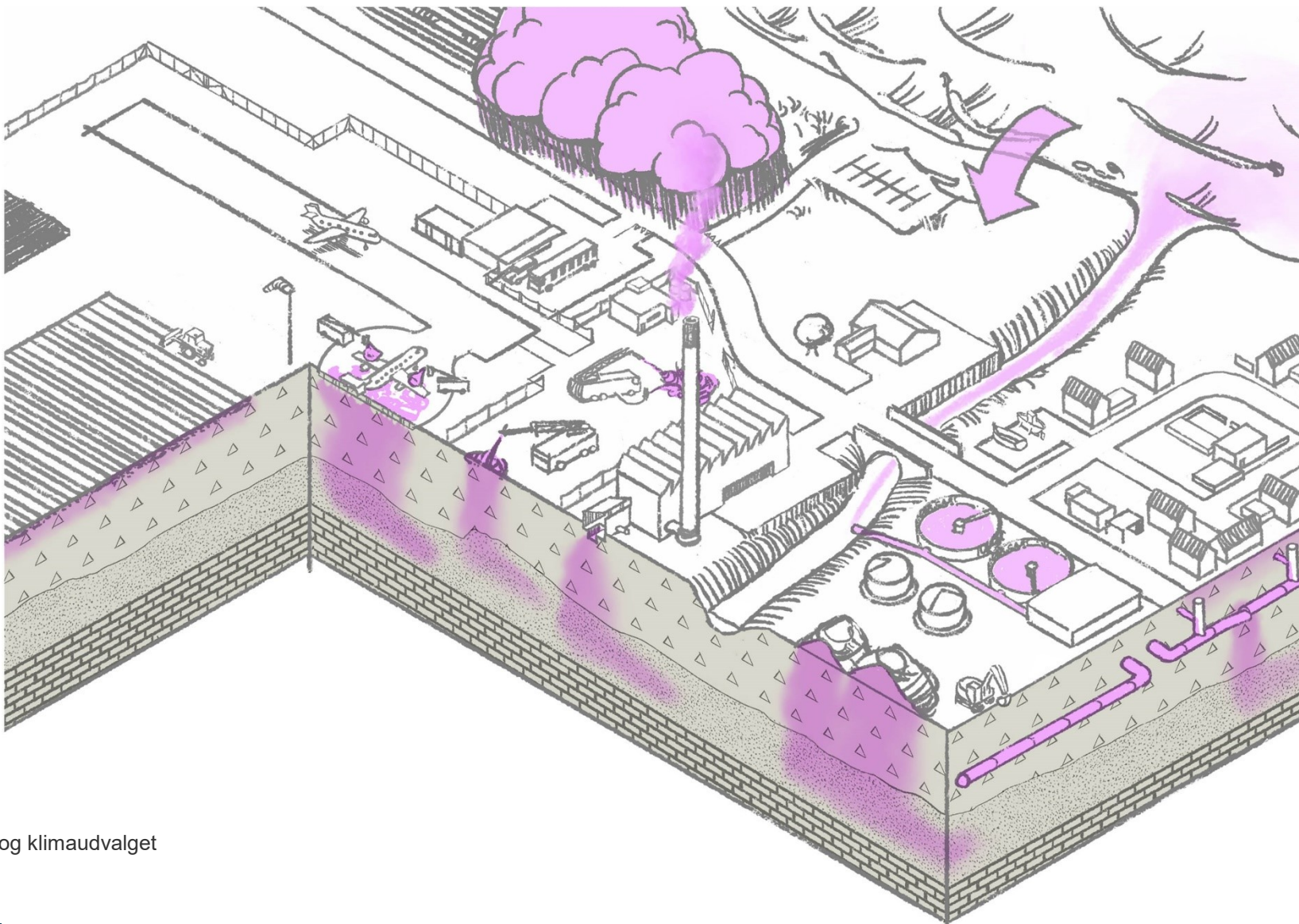
En ”plug and play”-løsning med en oprensningsenhed, som Region Hovedstaden har udviklet:

- Masseproduceres, flere af gangen
- Indrettes ens – maksimal udnyttelse af plads
- Samme komponenter – nem udskiftning
- Kan flyttes og genbruges
- Besparelse på ca. 1 mio. pr. anlæg
- Konceptet er delt med regioner og bl.a. Gladsaxe Kommune

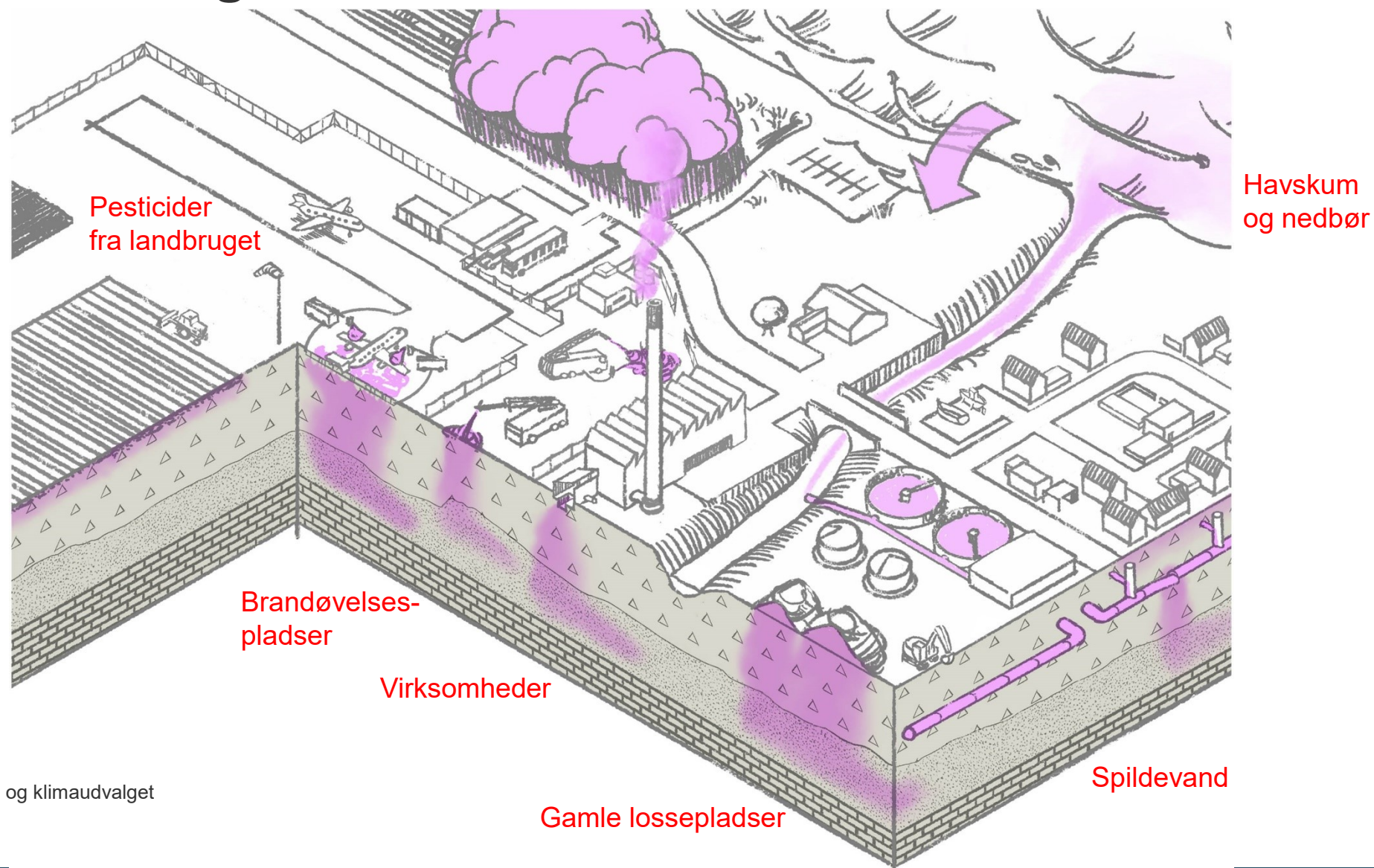

12.-13. november 2024

PFAS

Mange PFAS kilder Hvad er regionernes ansvar?

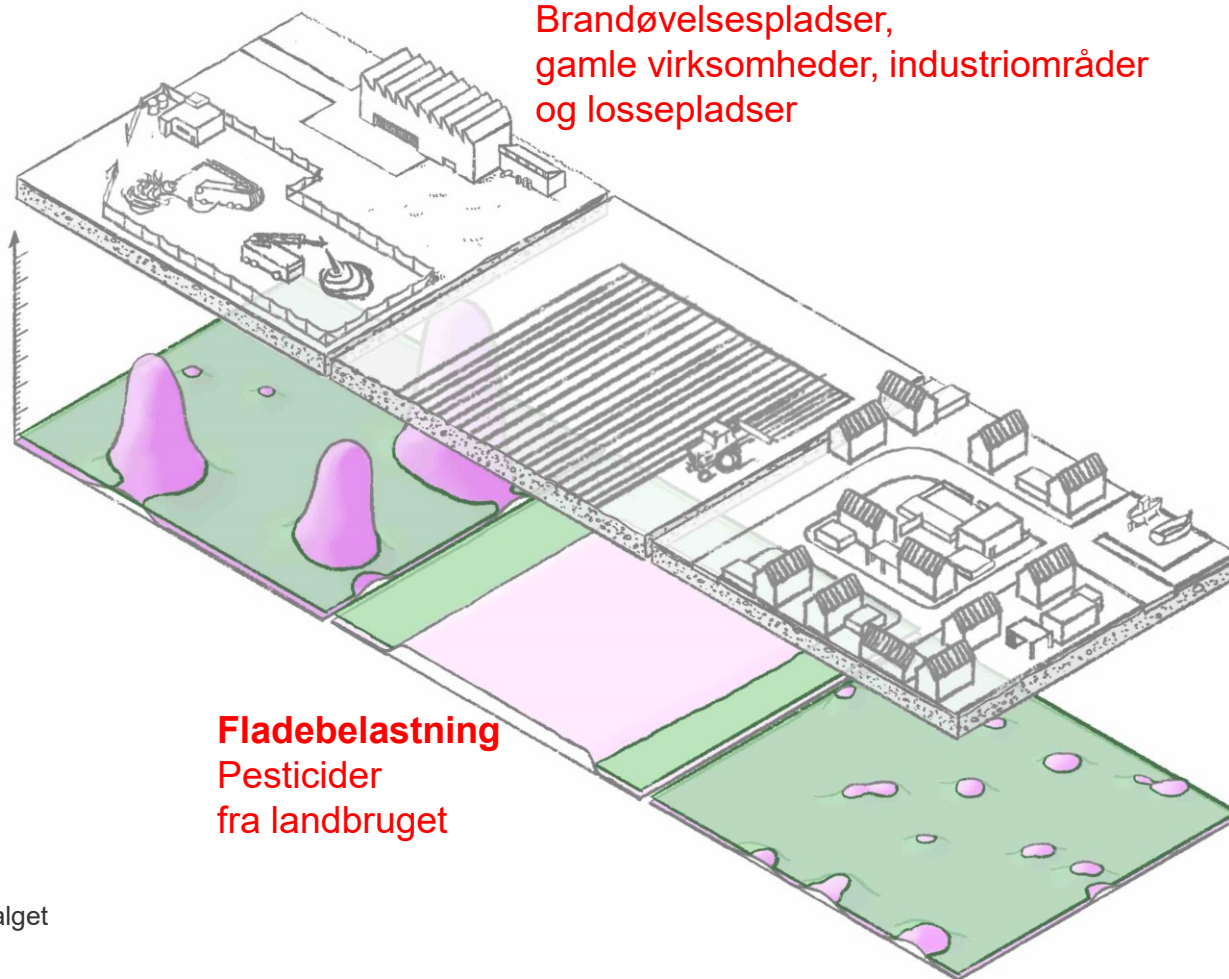
Mange PFAS-kilder Hvad er regionernes ansvar?

Baggrundsforurening
og lave kravværdier er
en stor udfordring

Punktkilder:
Brandøvelsespladser,
gamle virksomheder, industriområder
og lossepladser

Diffus belastning
PFAS fra alt det,
vi alle har brugt i
hverdagen

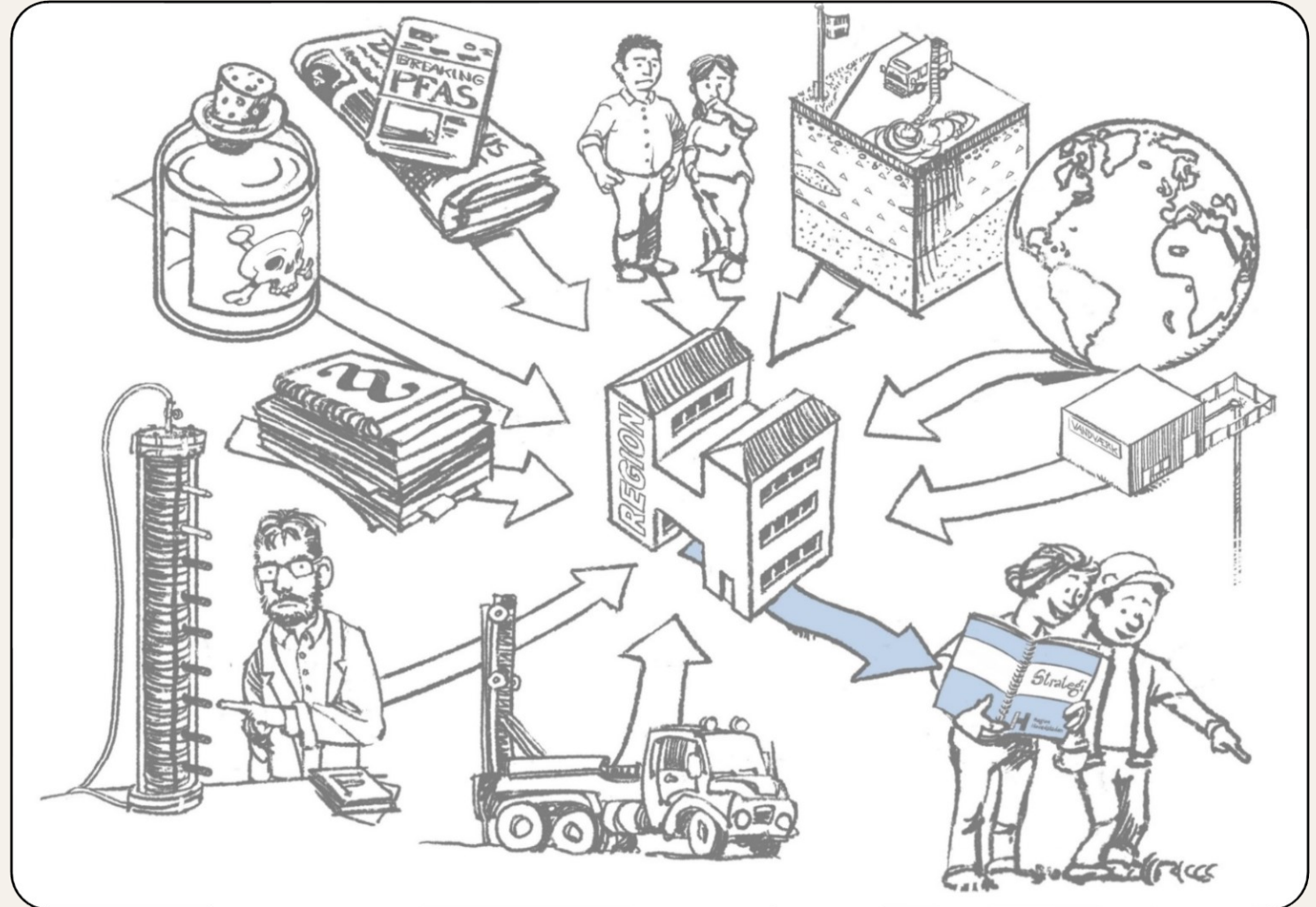
Fladebelastning
Pesticider
fra landbruget

PFAS er stadig “nyt”, udfordringerne er komplekse, og vi har endnu ikke svaret på alt

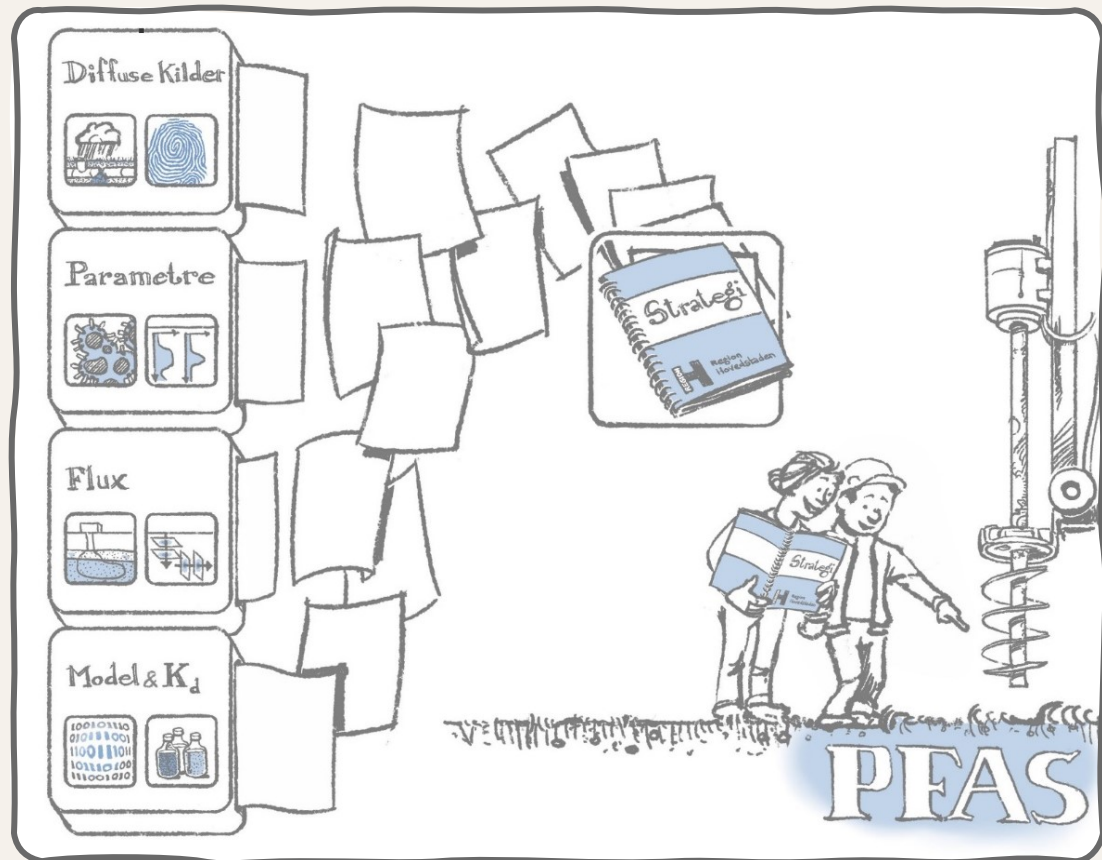
Men vi har erfaringen,
de rigtige værktøjer,
samarbejdet med
forskningsinstitutioner
samt netværk i ind- og
udland

Der er brug for det
hele!

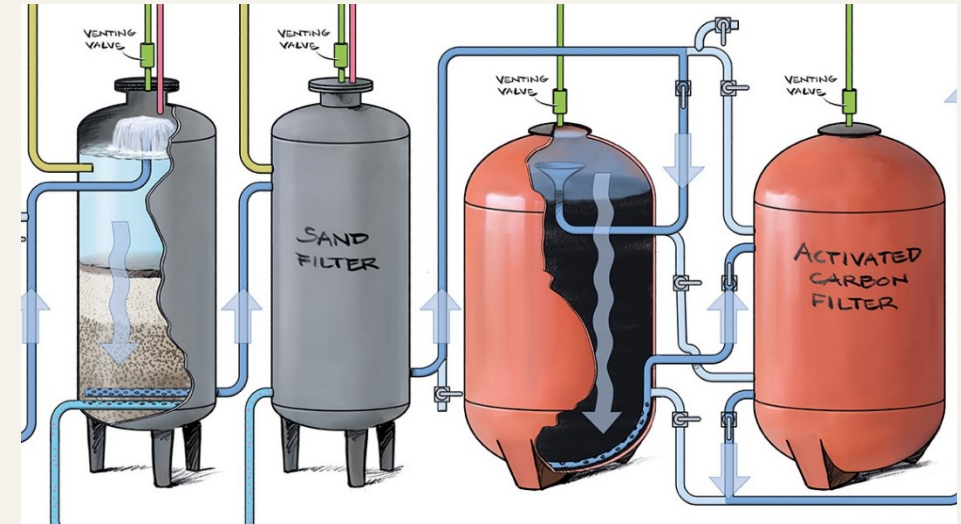

De vigtigste PFAS udviklingsprojekter – 2 mio. kr. i budgetaftalen

Undersøgelsesstrategi

Rensemetoder til afværgvand

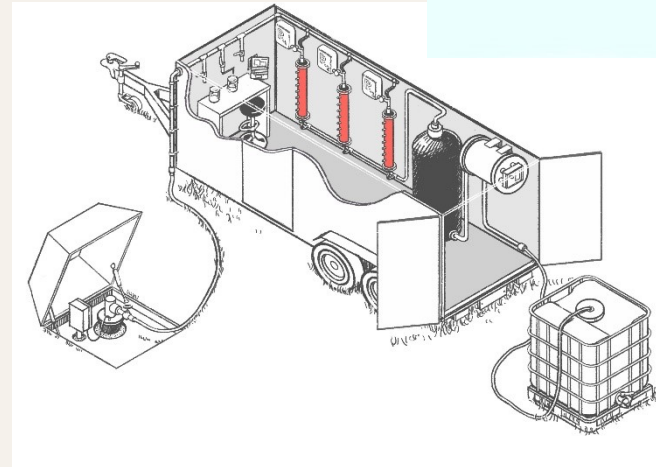
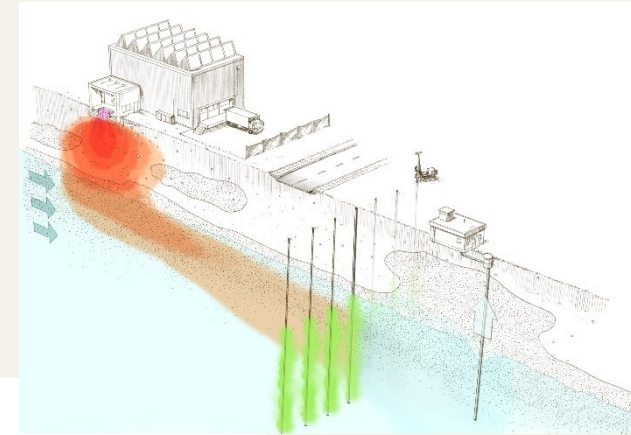

Rensning af forurennet jord Miljøstyrelsen: 10 mio. kr. til test

Kommende PFAS-udviklingsprojekter

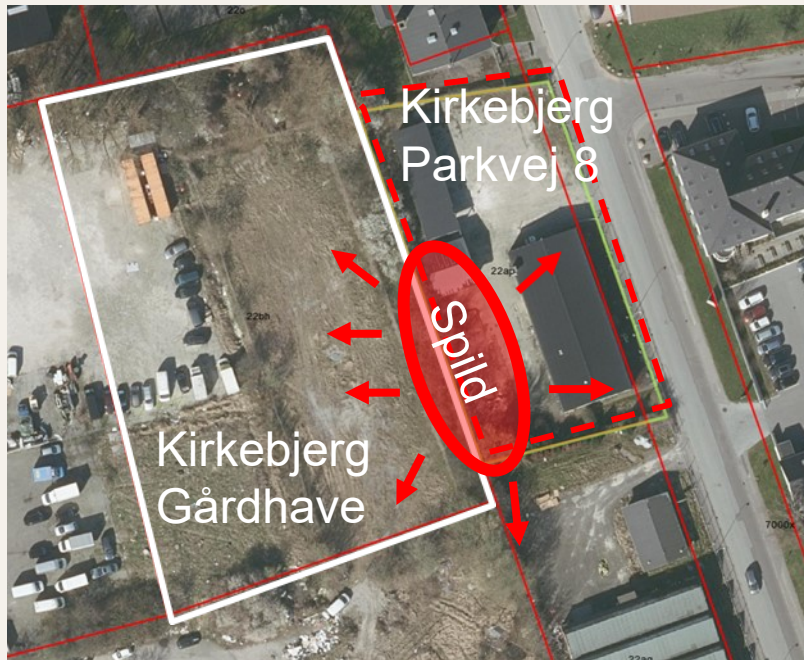
- Test af faneoprensning
- Test i Innovationsgaragen
- Nyt mobilt laboratorium
- Afsøgning af EU-projekter og samarbejde med udlandet; lige nu fokus på Sverige

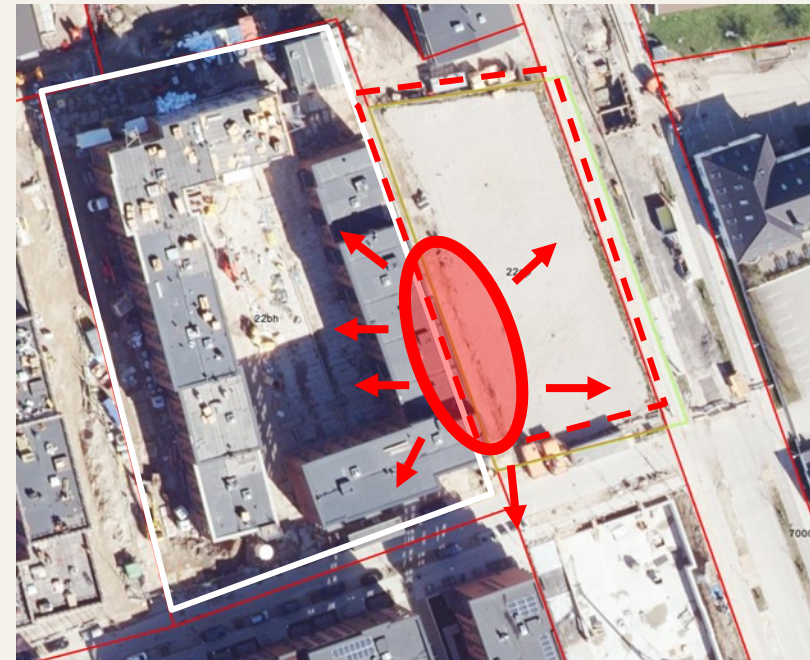
Orienteringssag

Status for forureningssag på Kirkebjerg
Gårdhave i Brøndby

Klage til Ankestyrelsen over Brøndby Kommunes håndtering af forurenet jord

2019

2022

Status i sagen

